

Valikõppeaine „Loovtöö alused“

1. Üldalused

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Valikaine “Loovtöö alused” õpetamisega taotletakse, et õpilane:

- 1) mõistab loovtöö tähendust ja selle sooritamise vajalikkust põhikooli lõpetamisel;
- 2) teab, millised on loovtöö kirjutamise erinevad liigid;
- 3) oskaks seada eesmärgi, sõnastada uurimusküsimuse või hüpoteesi ning vastutada ülesande elluviimise eest;
- 4) oskaks kasutada erinevaid teabeallikaid ja otsida infot; teab, mis on plagiaat;
- 5) omandaks loovtöö koostamiseks vajalikud oskused ja teadmised:
 - a) oskuse planeerida uurimistöö koostamist;
 - b) oskuse planeerida ja korraldada uuringuid;
 - c) oskuse kavandada projekte ja neid läbi viia;
 - d) oskuse luua omaloomingutöid, neid esitleda ja vormistada;
 - e) oskuse koguda andmeid ja neid töödelda;
- 6) arendab vastutustunnet ülesannete täitmisel nii üksi töötades kui ka meeskonnas;
- 7) tunneb loovtöö koostamise tingimusi, hindamise aluseid ja intellektuaalse aususe põhimõtteid;
- 8) sõnastab loovtöö eesmärgi, uurimisküsimuse või hüpoteesi ning valib neile vastava teema;
- 9) leiab juhendaja ning suhtleb temaga eesmärgipäraselt;
- 10) planeerib loovtöö koostamise etapid, seab verstapostid ning järgib ajakava;
- 11) kujundab andmeanalüüsi põhjal järeldused ning sõnastab need selgelt;
- 12) reflekteerib oma loovtöö protsessi ning hindab seda kriitiliselt;
- 13) hindab kriitiliselt tehisintellekti genereeritud sisu usaldusväärsust ja kasutab seda eetilisel.

1.2. Õppeaine kirjeldus

Valikaine “Loovtöö alused” on 35-tunnine kursus III kooliastme õpilastele, mis toetab põhikooli lõpetamise tingimuseks oleva loovtöö praktilist koostamist.

Kursus on eelkõige praktiline – õpilane harjutab kõiki loovtöö koostamise etappe alates teema valikust kuni tulemuste esitlemiseni. Kursus toetub oskustele, mida õpilased on omandanud eesti keele, matemaatika ja informaatika tundides.

Valikaine „Loovtöö alused“ toetab põhikooli III kooliastmes õpilaste läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö praktilist koostamist.

Valikaine “Loovtöö alused” kaudu kujundatakse:

- 1) kriitilist mõtlemist, arutlusoskust, järelduste tegemist ja seoste loomist ning oma seisukoha kujundamist ja põhjendamist;
- 2) empaatiat, koostöö- ja konfliktilahendusoskust;
- 3) allikaanalüüsi ja info leidmine erinevatest teabeallikatest, selle kasutamist ja hindamist,
- 4) suulist ja kirjalikku eneseväljendust;
- 5) IKT vahendite kasutamist.

1.3. Võimalusi lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Loovtöö on oma olemuselt aineteülene, mistõttu pakub kursus rikkalikke lõimimisvõimalusi. Seos informaatika õppeainega avaldub andmete kogumisel, visualiseerimisel ja esitlustarkvara kasutamisel. Andmete kogumine ja analüüsimine on tihedalt lõimitud matemaatikaga, kirjaliku töö keel ja argumenteerimine eesti keelega. Aine toetab järgmisi üldpädevusi: digipädevus, enesemääratluspädevus, suhtluspädevus, õpipädevus, matemaatikapädevus ja ettevõtlikkuspädevus.

Läbivate teemade seosed: teabekeskkond – infokirjaoskuse plokk; väärtused ja kõlblus – intellektuaalne ausus ja plagiaaditeadlikkus; elukestev õpe ja karjääri planeerimine – loovtöö kui isikliku arenguprojekti kogemus; kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – projektipõhine õpe, meeskonnatöö.

1.4. Õppetegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- võimaldatakse õppida individuaalselt ja üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ning rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks ning loovateks ja kriitiliselt mõtlevateks isiksusteks;
- kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;

- rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- jälgitakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas – suurem osa praktilisest tööst toimub tunnis;
- laiendatakse vajaduse korral õpikeskkonda koolist väljapoole: raamatukogu, kohalik omavalitsus, ettevõtted, eksperdid (nt uurimisküsimuste valideerimiseks).

1.5. Hindamine

Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamist kui ka üldpädevuste saavutatust. Hindamine on kombineeritud: kujundav hindamine toimub kogu kursuse vältel (protsess, töölehed, aktiivsus), kokkuvõttev hindamine kursuse lõpus (tulemus, esitlus, eneserefleksioon).

Hindamismeetodite valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi iseärasusi, individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla.

1.6. Õppekeskkonna kujundamise põhimõtted

Loovtöö arvutil tunnis on õpilasele tagatud järgmiste vahendite kasutamine:

- 1) üldjuhul on igal õpilasel eraldi arvutitöökoht, erandjuhul on kaks õpilast ühe arvuti taga;
- 2) digitahtel;
- 3) failide salvestamise võimalus kooli toetatud pilvekeskkonda (Google Drive);
- 4) lisaseadmete kasutamise võimalus;
- 5) juurdepääs infosüsteemidele;
- 6) kõrvaklapid ja mikrofoni;
- 7) tahvelarvuti kasutamise võimalus.

2. Ainekavad

2.1. Õpitulemused ja õppesisu

III kooliastmes

Loovtöö raamistik	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
Õpilane: 1) teab, mis on loovtöö ning teab, et loovtöö sooritamine on põhikooli lõpetamise tingimuseks; 2) teab loovtöö koostamise ajakava;	Loovtöö mõiste ja ajakava. Loovtöö liigid. Loovtöö eesmärk ja teema valimine. Juhendaja leidmine.

3) teab erinevaid loovtöö liike; 4) sõnastab oma loovtöö eesmärgi ning sellele vastavalt valib teema; 5) leiab loovtööks sobiva juhendaja.	
Andmete kogumine	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
Õpilane: 1) teab erinevaid andmete kogumise viise; 2) teab erinevaid küsimuste tüüpe; 3) planeerib ja loob veebipõhise küsimustiku etteantud teemal; 4) jagab oma küsimustiku andmete kogumiseks valimile.	Andmete kogumise viisid: küsimustik, intervjuu, vaatlus, katse, töö kirjandusega jne. Küsimustik kui üks levinumaid andmete kogumise viise. Küsimuste tüübid. Valim. Küsimustiku planeerimine. Küsimustiku loomine Google Forms abil.
Andmete analüüs	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
Õpilane: 1) genereerib küsimustiku vastuste andmetabeli; 2) loob andmestiku põhjal erinevaid liigendtabelid; 3) loob liigendtabelite sobivat tüüpi diagrammid (tulp-, sektor- või joondigrammi); 4) sorteerib ja filtreerib andmeid.	Andmetabeli loomine. Liigendtabel (<i>Pivot-table</i>). Diagrammide liigid. Diagrammi loomine liigendtabeli põhjal. Andmete sorteerimine ja filtreerimine.
Tulemuste esitlemine	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
Õpilane 1) koostab ja disainib teksti, diagramme, pilte, audiot, videot ja tabeleid sisaldava esitluse analüüsi tulemuste esitlemiseks.	Esitluse disain ja vormistamine. Slaidi ülesehitus ja kujundus. Teksti, pildi, tabeli ja diagrammi sisestamine slaidile.
Ajaplaneerimine	

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
Õpilane: 1) oskab analüüsida enda ajakasutust; 2) tunneb lihtsamaid ajaplaneerimise meetodeid; 3) oskab rakendada ajaplaneerimist (õpi)tegevuses.	Millele minu aeg kulub? Loovtöö ajakava koostamine: etapid, verstaapostid, tähtjad (nt Gantti diagramm). Ajaplaneerimise meetodeid: Getting Things Done, Pareto-printsiip ja Eisenhower'i meetod. Motivatsioon ja selle kadu. Efektiivne ülesannete nimekiri. Une tähtsus
Infokirjaoskus	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
Õpilane: 1) otsib infot erinevatest allikatest ja hindab seda allikakriitiliselt (sh SIFT-meetod: Stop, Investigate, Find better coverage, Trace claims); 2) tunneb viitamistehnikaid ja vahendeid, väldib plagiaati; 3) kasutab viitamistehnikaid ja -vahendeid korrektselt; 4) hindab kriitiliselt tehisintellekti genereeritud sisu usaldusväärsust ja kasutab seda eetiliselt.	Info otsimine erinevatest allikatest (otsingumootorid, teadusandmebaasid, raamatukogu kataloogid). Allikakriitilisuse mudelid: SIFT-meetod (Stop, Investigate, Find better coverage, Trace claims). Primaar- ja sekundaarallikad. Viitamine (nt APA-stiil) ja viitamisvahendid. Plagiaadi vormid ja ennetamine. Tehisintellekt allikana: kuidas AI sisu genereerib, miks see võib sisaldada vigu; eetiline kasutamine.